

POTENCIJAL ŠIRENJA TROPSKIH VIRUSA U SRBIJI I U EVROPI

Zorana Deljanin, Zoran Veličković

Institut za zaštitu zdravlja, Niš, Srbija
Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Niš, Srbija

Kontakt : Zorana Deljanin
Dragiše Cvetkovića 24/2, 18000 Niš, Serbia
E-mail: zorana.deljanin@medfak.ni.ac.rs

Aktuelna, goruća tema je rizik od nastajanja novih, vektorskih bolesti i štetnih ektoparazita u Evropu, ili geografsko širenje postojećih. Postoje mnoge sumnje da globalno zagrevanje utiče na prenos niza vektorskih bolesti. Poseban akcenat je stavljen na povećanje Lajmske bolesti, krpeljskog meningoencefalitisa, groznice Zapadnog Nila i leishmanioze, ponovne pojave malarije, kao i denga groznice. Klimatski modeli predviđaju 2-5°C povećanje temperature i značajno povećanje padavina u Evropi narednih godina. Međutim, u razmatranje treba uzeti i ne-ekološke varijable kao što su socio-ekonomsko stanje i poljoprivredu.

Glavni problem može se očekivati pojavom novih virusa jer oni promenama i mutacijama mogu ući u populaciju i tada poseduju "veći potencijal" za širenje epidemije. Mreža kontrole zdravstvenog sistema kod nas i u Evropi je vrlo gusta i u svakom slučaju može se ustanoviti izbijanje virusa, i može se i vrlo brzo reagovati.

Iako studije modela pokazuju da klimatske promene mogu povećati rizik od transmisije vektor-prenosivih bolesti u Srbiji i Evropi, istorijske analize ukazuju na to da, za malarije bar, socioekonomski uslovi u kombinaciji sa efikasnim epidemiološkim nadzorom i adekvatnom terapijom, će verovatno sprečiti dalje širenje, što je i glavni zadatak Instituta i Zavoda za javno zdravlje. Međutim, takozvani supervirusi koji nastaju mutiranjem virusa, stručnjacima za tropsku medicinu zadaju mnogo veći strah. Okolnosti koje omogućuju takav razvoj već postoje, dodatna promena klime uopšte nije nužna. Izazov za buduća istraživanja je mehanizam tropskih virusa i njihova upornost u endemskim žarištima u umerenim klimatskim oblastima u Evropi. *Acta Medica Medianae* 2015;54(4):64-71.

Ključne reči: vektorske bolesti, tropski virusi, potencijal širenja